

Să locuiască într-o suburbie din nordul Londrei nu era altceva decât o dovadă de pragmatism din partea alor mei. De fiecare dată când îi întrebam de ce au hotărât să ne mutăm din estul Londrei în suburbii pe când aveam zece ani, aduceau ca argument utilitatea practică: acolo erai mai în siguranță, puteai cumpăra un loc mai mare, era lângă oraș, lângă o mulțime de autostrăzi și școli. Se sfătuiau între ei cum să se stabilească în Pinner, de parcă ar fi căutat un hotel lângă aeroport fiindcă trebuiau să prindă un zbor la prima oră – ceva convenabil, anonim, care te scutește de agitația fără rost, nimic special, dar te ajută să-ți faci treaba. Nimic din acel loc nu le aducea părinților mei vreun strop de plăcere senzorială sau de orice alt fel – nici peisajul, nici istoria împrejurimilor, parcurile, arhitectura, comunitatea sau cultura. Stăteau acolo pentru că era aproape de chestii. Își clădiseră un cămin și, prin urmare, întreaga viață în jurul ideii de convenabil.

Cât am fost cu el, Joe apela la moștenirea lui suburbană când avea ceva de argumentat împotriva mea, un mod de a-mi demonstra că el e mai adevărat ca mine, mai cu picioarele pe pământ și, în consecință, e mai firesc ca el să aibă dreptate. Era unul dintre lucrurile care îmi plăceau cel mai puțin la el – felul indolent în care puneă caracterul său pe seama Yorkshire-ului, astfel că referințele pitorești la mineri și mlaștini făceau toată treaba în locul lui. În primele etape ale relației noastre, mă făcea să mă simt de parcă am fi crescut în galaxii separate fiindcă maică-sa fusese coafeză în Sheffield, iar a mea – secretară în Harrow. Prima oară când mă adusese acasă la părinții săi – într-un apartament de trei camere modest din suburbia Sheffieldului –, înțelesesem că fusesem mințită la greu. Dacă n-aș fi știut că ne aflăm în Yorkshire, aș fi jurat că trecem prin zona dintre capătul Londrei și intrarea în Hertfordshire, o zonă cu case cu pietriș în fața intrării și ferestre plumbuite și unde îmi petrecusem adolescența. Fundătura în care trăia Joe era la fel ca a mea, casele erau la fel, frigiderul său era plin de aceleași iaurturi cu fructe și pâine cu usturoi semipreparată. Avea o bicicletă ca a mea, cu care își petrecea weekendurile de adolescent cutreierând în sus și în jos străzile cu case cu acoperișuri roșii identice, așa cum făceam și eu pe vremea aia. Și el era dus la Pizza-Express de ziua lui, ca și mine. Secretul fusese spulberat. „Gata cu invențiile despre cum provenim

din medii diferite, Joe“, îl somasem în tren, la întoarcere. „Nu te mai preface că ești dintr-un cântec scris de Jarvis Cocker despre cum te-ai îndrăgostit de o tipă îmbrăcată în corset. Nu mai faci parte din cântecul ăla, cum nu fac eu parte dintr-unul de Chas și Dave*. Am crescut în același fel de suburbie.“

În ultimii ani, mi-am dat seama că mi-e dor de locurile familiare de acasă. De străduțele pe care le învățasem pe de rost, pline de cabinete stomatologice, saloane de coafură și case de pariuri și niciun fel de cafenele particulare. De lungul drum de la gară la casa părinților mei. De femei, toate cu aceeași tunsoare bob lung, de bărbații care începeau să chelească, de adolescenții cu glugi. De absența individualismului, de senina acceptare a lumescului. Adolescența se transformase rapid în maturitate – cu lista zilnică de lucruri de făcut care să-mi confirme identitatea, preferințele politice și furnizorul de internet –, iar întoarcerea, pentru o după-amiază, în peisajul vieții de dinainte era ca o scurtă vacanță înapoi în timp. În Pinner, parcă aveam din nou șaptesprezece ani, pentru o zi. Puteam să-mi închipui că lumea mea e una mioapă, alegerile – fără niciun sens, iar posibilitățile ce mi se așterneau în cale –, uriașe și inepuizabile.

* Duo de pop rock britanic, apărut la începutul anilor '70, creatorul stilului numit *rockney* (de la *rock* și *cockney*, care se referă la locuitorii din estul Londrei, cu un dialect și cultură distincte).

Mama a răspuns la ușă așa cum răspundea întotdeauna la ușă – într-un fel prin care sublinia că are o viață foarte ocupată. A deschis și a zâmbit în colțul gurii a scuză. Ținea telefonul fix fără fir prins între ureche și umăr. A mormăit un „sorry“, rotindu-și ochii în cap. Purta niște chestii din jersey negru care semănau a pantaloni, nici suficient de strâmte să le zici colanți, nici atât de șleampe-te ca să intre la categoria pijamale. Avea un tricou gri-per-lă și era decorată cu bijuteriile ei de bază: brățara din aur masiv, o alta, tot de aur, cercei cu perle, lănișor de aur cu zale gen piele de șarpe și verigheta de aur. Bănuiala mea era că se întorcea sau se ducea la sală – maică-mea devenise obsedată de sport odată ce împlinise cincizeci de ani, dar, după părerea mea, asta nu-i modificase corpul cu nici măcar un sfert de kil. Era învelită într-un strat de pufoșenie postmenopauză, cu un început de gușă, mijlocul i se îngroșase, iar pe sub tricou, în spate, i se vedea carnea revărsându-se peste breteaua sutienului. Și era minunată, cu ochii imenși, de văcuță, superbi, care nu doar că erau încântători, dar trezeau în oricine un sentiment magnetic și familiar – cam ca un foc de tabără, un buchet mare de trandafiri roz sau un cocker spaniel. Părul tuns bob, de culoarea espresso-ului și cu fire cărunte pe ici, pe colo, era bogat și voluptuos, cu șuvițe aurii care străluceau în

lumina lustrei de la IKEA. Aproape că nu moștenisem nimic din înfățișarea mamei.

– Da, bine, a zis în receptor, făcându-mi loc să trec pe coridor. Super, sigur, hai să cafegim săptămâna viitoare. Doar să-mi trimiți datele. O să-ți aduc kitul ăla cu „învățați singuri tarot“ de care-ți ziceam. Nu, deloc, poți să-l păstrezi. E luat de la teleshop, simplu ca bună ziua. OK, OK. Ne auzim, pa!

A închis telefonul și m-a îmbrățișat, apoi m-a îndepărtat puțin să-mi studieze bretonul.

– Țsta e nou, a zis, încruntându-se ca în fața unui careu de cuvinte încrucișate.

– Da, am răspuns, lăsând jos geanta și scoțându-mi pantofii (toți care intrau acolo erau obligați să se descălțe, o regulă respectată cu mai multă strășnicie decât la Moscheea Albastră*). Mi l-am făcut înainte de ziua mea. Ca să-mi acopere ridurile de treizeci și doi de ani de pe fruntea mea de treizeci și doi de ani.

– Vorbești prostii, a spus, ciufulindu-mi ușor bretonul. N-ai nevoie de un mop pe cap, ci doar de o bază solidă pentru el.

Am zâmbit, neofensată, dar nici amuzată. Mă obișnuisem ca mama să fie dezamăgită de cât de lipsită de feminitate era fii-sa. I-ar fi plăcut să aibă o fată cu care să meargă

* Unul dintre cele mai importante lăcașuri de cult islamice, aflat în Istanbul.

să-și cumpere haine de vacanță și să vorbească despre baza de machiaj. În adolescență, când trecea Katherine pe la noi, mama îi oferea ei toate bijuteriile și poșetele vechi și le întorceau împreună pe toate fețele, ca două puștoaice în mall. S-a îndrăgostit nebunește de Lola din primul moment, pentru simplul motiv că împărtășeau aceeași pasiune pentru același tip de iluminator pentru ten.

– Tata unde e? am întrebat.

– Citește.

Am aruncat o privire prin ușa de sticlă care dădea în sufragerie și i-am văzut silueta, așezată în fotoliul său verde-închis, cu picioarele sprijinite pe un scăunel, cu o cană mare de ceai pe măsuta de lângă. Cu bărbia fermă și nasul proeminent – pe care le am și eu –, care păreau să se ia la întrecere cine ajunge primul la finis.

Între mama și tata era o diferență de șaptesprezece ani. Se cunoscuseră când tata lucra ca director adjunct la o școală dintr-un cartier amărât, iar mama fusese trimisă acolo de agenția ei pe post de secretară. Ea avea douăzeci și patru de ani, el – patruzeci și unu. Între personalitățile lor era o prăpastie la fel de mare ca cea de vârstă. Tata era sensibil, delicat, curios, introspectiv și intelectual – nu exista aproape nimic care să nu-l intereseze. Mama era pragmatică, înclinată spre acțiune, organizată, directă și autoritară. Nu exista aproape nimic în care să nu se implice.

M-am oprit câteva clipe să mă uit la el din spatele glasvandului. De acolo, era același tati al meu care fusese întotdeauna, citind *The Observer*, gata să-mi spună unde se depozitează deșeurile în China ori zece lucruri pe care era posibil să nu le știu despre Wallis Simpson sau despre o specie de șoim pe cale de dispariție. Tata, care era capabil să mă recunoască instantaneu – nu după față, ci după tot ce eram –, într-o nanosekundă: numele prietenului meu imaginar din copilărie, tema lucrării de diplomă, personajul favorit din cartea favorită și toate numele străzilor pe care am locuit vreodată. Uitându-mă la chipul lui acum, îl vedeam în special pe tata, dar uneori vedeam ceva în ochii lui care mă neliniștea – uneori, părea că tot ce învățase fusese tăiat în bucățele și că încerca să le lipească într-un colaj care să aibă un sens.

În urmă cu doi ani, tata avusese un atac cerebral. Ne-a luat vreo două luni după ce se recuperase să înțelegem că nu-și revenise complet. Tata, întotdeauna atât de ager și cerebral, încetinise. Uita numele membrilor familiei și ale prietenilor. Încrederea în sine și capacitatea de a lua decizii îi scăzuseră. Ieșea afară în mod obișnuit și se rătăcea. De multe ori, nu-și mai amintea pe ce stradă stă. La început, eu și mama puseseăm toate astea pe seama îmbătrânirii creierului, incapabile să luăm în calcul posibilitatea că ar fi ceva mai grav. Apoi, într-o zi, mama a primit un telefon de la un străin, care i-a spus că tata fusese văzut

conducând în același sens giratoriu aglomerat timp de douăzeci de minute. În cele din urmă, cineva reușise să-l tragă pe dreapta – pur și simplu nu mai știa cum să iasă din sensul giratoriu. Îl duseserăm la medicul de familie, care-i făcuse o serie de teste fizice și cognitive și RMN-uri. De ceea ce ne temeam cel mai mult se confirmase.

– Bună, tată, am zis, îndreptându-mă spre el.

A ridicat privirea din ziar.

– Salutare!

– Nu te ridica, am spus, aplecându-mă să-l îmbrățișez.

Ceva interesant?

– S-a făcut o nouă adaptare la *Persuasiune**, mi-a răspuns arătându-mi articolul.

– Ah. Austen cea filozoafă.

– Corect.

– Mă duc s-o ajut pe mama cu prânzul.

– Bine, dragostea mea, a zis, redeschizând ziarul și reluându-și poziția relaxată pe care i-o știam atât de bine.

Când am ajuns în bucătărie, mama tăia niște broccoli, care se aduna lângă o grămadă de kiwi feliat. Dintr-o boxă, o tipă vorbea tare și răspicat despre conformarea la dorința sexuală masculină.

– Ce-i asta?

* Ultimul roman terminat al lui Jane Austen, publicat la jumătate de an după moartea autoarei (1817). A apărut în limba română în traducerea lui Costache Popa, la Editura Univers, București, 1980.

- Audiobookul de la *Intercourse*, de Andrea Dworkin.
- E... ce? am întrebat și am dat volumul un pic mai încet.
- Andrea Dworkin. O feministă celebră. Greu s-o uiți dac-o vezi, o tipă lată rău, dar cam fără umor. Femeie deșteaptă, a...
- Știi cine e Andrea Dworkin. Adică, de ce îi asculți audiobookul?
- Pentru Citind Printre Vinuri.
- Țsta e clubul de lectură de care mi-ai spus?
- A oftat exasperată și a scos un castravete din frigider.
- Nu e club de lectură, e salon literar.
- Care e diferența?
- Păi, a început ea cu o mică strâmbătură în colțul gurii care n-avea cum să-i ascundă bucuria de a explica, iar, diferența dintre un club de lectură și un salon literar. Eu și câteva fete am decis să începem să ne întâlnim de două ori pe lună să discutăm mai degrabă ideile decât cartea în sine, deci e o chestie mai puțin obișnuită. Fiecare întâlnire are o temă și presupune discuții, se citesc poezii și se împărtășesc experiențe personale legate de temă.
- Care e tema de data viitoare?
- Tema este „Este orice act heterosexual un viol?”.
- Așa. Și cine vine?
- Annie, Cathy, Sarah de la clubul de alergare, Gloria, verișorul gay al lui Gloria, Martin și Margaret, care face

voluntariat împreună cu mine la magazinul de caritate. Fiecare vine cu mâncare. Eu fac frigărui de *halumi*, a zis și a dus tocătorul până la blender și a îndesat în el amestecul de fructe și legume.

– De unde interesul ăsta brusc pentru feminism?

A apăsător butonul blenderului, care a început să bâzâie strident în timp ce cuburile dinăuntru se transformau într-o pastă verde-deschis dezgustătoare.

– Nu știu dacă „brusc” e termenul potrivit, a strigat ca să acopere vuietul aparatului.

A oprit blenderul și a turnat lichidul cu aspect fibros într-un pahar de bere.

– Sună grozav, mamă, m-am înmuiat eu. Cred că e mișto să fii atât de implicată și dornică să înveți.

– Cât se poate de adevărat, a zis. Și eu sunt singura care are o cameră în plus, așa că le-am spus că o putem folosi pentru Citind Printre Vinuri.

– Tu *nu* ai o cameră în plus.

– Biroul lui tata.

– Tata are nevoie de el.

– Nu i-l ia nimeni, doar că n-are sens să fie o cameră întreagă folosită doar ocazional, de parcă locuim în palatul Blenheim.

– Dar cărțile lui?

– O să le pun pe rafturile de jos.

– Dar documentele lui?